

# Agata Krawczyk

---

## Cykl koncertów „Nowa muzyka w starym Ratuszu”

---

Aspekty Muzyki 6, 143-146

---

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



AGATA KRAWCZYK

## Cykl koncertów „Nowa muzyka w starym Ratuszu”

Począwszy od listopada 2015 roku, gdańska publiczność ma możliwość uczestniczyć w cyklu koncertów muzyki elektronicznej i elektroakustycznej, odbywających się w Ratuszu Staromiejskim. Cykl zorganizowany został dzięki współpracy trzech instytucji: Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku reprezentowanej przez Katedrę Kompozycji, Polskiego Stowarzyszenia Muzyki Elektroakustycznej (PSeME) oraz Nadbałtyckiego Centrum Kultury. Głównymi inicjatorami tego przedsięwzięcia byli przedstawiciele gdańskiego środowiska kompozytorskiego, a zarazem członkowie PSeME: prof. dr hab. Krzysztof Olczak — kierownik Katedry Kompozycji Wydziału Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki gdańskiej Akademii Muzycznej, kompozytor, akordeonista i pedagog oraz Dariusz Mazurowski — kompozytor, wykonawca i producent muzyczny.

Kontrast między nowoczesnością i innowacyjnością, wyrażającą się w generowanych i przetwarzanych elektronicznie dźwiękach, a historią i tradycją, przenikającą neorenesansowe wnętrza ratuszowej sali, nie przeszedł niezauważony i znalazł swe odbicie w nazwie cyklu: „Nowa muzyka w starym Ratuszu”.

Ideą organizatorów jest propagowanie muzyki elektronicznej i elektroakustycznej w środowisku pozaakademickim i dotarcie z nią do szerszego grona odbiorców. Dobór programu uwarunkowany więc został założeniem zaprezentowania możliwie szerokiego spektrum tego gatunku. W Ratuszu Staromiejskim zabrzmiały więc zarówno utwory nowe, powstałe na przestrzeni ostatniej dekady, jak i dzieła sprzed kilkadziesiąt lat, niejednokrotnie o historycznym już znaczeniu, jak np. Włodzimierza Kotońskiego *Etiuda konkretna (na jedno*

uderzenie w talerz). Publiczność mogła usłyszeć zarówno muzykę uznanych twórców starszego i średniego pokolenia, jak i zapoznać się z utworami nowych, młodych postaci polskiej sceny kompozytorskiej.

Dobór programu nie ograniczył się jednak tylko do muzyki polskiej. Sięgnięto także po twórców europejskich, jak chociażby Arne Nordheima. Zadbane również i o to, by podczas każdego z koncertów wykonany został utwór kompozytora gdańskiego. Dumą napawać może fakt, że niekiedy oba te postulaty mogły zostać zrealizowane w jednej osobie — jak w przypadku Elżbiety Sikory, urodzonej w Gdańsku, lecz od lat mieszkającej i tworzącej we Francji. Jednym z celów przyświecających organizatorom cyklu było bowiem pokazanie, że polska szkoła muzyki elektronicznej jest doceniana i uznawana również poza granicami naszego kraju.

Dążenie do różnorodności wpłynęło także na aspekt obsadowy. Utwory czysto elektroniczne — jako mniej wdzięczne do publicznej prezentacji, bo pozbawione elementu „teatralnego” — pozostały w mniejszości, oddając prymat muzyce elektroakustycznej. Było to możliwe dzięki współpracy z wykonawcami specjalizującymi się w muzyce dwudziestego i dwudziestego pierwszego wieku, wywodzącymi się głównie (choć nie wyłącznie) ze środowiska gdańskiego. Trzeba nadmienić, że Krzysztof Olczak, jeden z pomysłodawców cyklu, wniósł weń znaczący wkład nie tylko jako organizator i kompozytor, lecz także jako instrumentalista (akordeonista), uczestnicząc w wykonaniu trzech utworów, w tym w jednym prawykonaniu.

Cykl został zaplanowany na pięć koncertów, dotychczas odbyły się cztery z nich. Pierwszy miał miejsce 5 listopada 2015 roku, kolejne — 10 marca, 12 maja i 6 października 2016 roku. Ostatni, piąty, przewidziany jest na 8 grudnia 2016 roku.

Listopadowy koncert otwierający cykl miał w założeniu ukazać bogactwo możliwości, jakie niesie z sobą medium elektroniczne. Na program złożyło się dziesięć utworów autorstwa pięciu twórców: Marka Chołoniewskiego (*Waves* i *Physical Modeling*), Lidii Zielińskiej (*Rapsodia* i *Ósma wyspa*), Edwarda Sielickiego (*Weteringachans* i *Growl*) Krzysztofa Olczaka (*Chanson* i *Pneuma*) oraz Dariusza Mazurowskiego (*Głębia ostrości* i *Tajniki fotografii lotniczej*). Większość z nich — wyjąwszy *Waves*, *Głębię ostrości* i *Ósmą wyspę* — reprezentowała gatunek muzyki elektroakustycznej. Wykonawcami partii akustycznych byli: skrzypaczka Anna Zielińska (*Rapsodia*, *Tajniki fotografii lotniczej*, *Physical Modeling*), saksofonistka Alina Mleczek (*Weteringachans*, *Growl*), sopranistka Małgorzata Rocławska (*Pneuma*) i akordeonista Paweł Zagańczyk

(*Chanson*). W utworach *Waves* i *Głębia ostrości* muzyce towarzyszyły wizualizacje autorstwa Cezarego Joczyna.

Wydarzenie uświetniła obecność kompozytorów, którzy osobiście realizowali partie elektroniczne w swoich utworach. Aby zachęcić słuchaczy do zainteresowania się muzyką elektroniczną, organizatorzy rozdali publiczności płyty CD z kompozycjami, które wykonane zostały tego wieczoru.

W odróżnieniu od pierwszego koncertu, którego cały repertuar stanowiły utwory nie starsze niż dwadzieścia lat (najstarszy — *Pneuma* Krzysztofa Olczaka — pochodzi z roku 1996), koncert drugi skoncentrowany był wokół muzyki przeszłych dziesięcioleci. Zabrzmiały na nim powstałe na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych kompozycje Andrzeja Dobrowolskiego, Arne Nordheima i François-Bernarda Mâche'a. Klamrę programu stanowiły dwie wersje wspomnianej już *Etiudy konkretnej (na jedno uderzenie w talerz)* Włodzimierza Kotońskiego: oryginalna, monofoniczna z 1959 roku oraz wielokanałowa, zremiksowana na potrzeby koncertu przez Dariusza Mazurowskiego. Poza *Etiudą...* muzykę czysto elektroniczną reprezentowały także dwa nowsze utwory: również Kotońskiego *Tierra Caliente* oraz *Gezuar, Pero!* gdańszczanina Marka Czerniewicza. Drugim obok Czerniewicza przedstawicielem młodszego pokolenia kompozytorów był Krzysztof Gawlas. W roli wykonawców partii akustycznych wystąpili: aktor Krzysztof Gordon (w utworze *Nuit blanche* François-Bernarda Mâche'a), pianista Tomasz Jocz (*Muzyka na taśmę magnetofonową i fortepian solo* Andrzeja Dobrowolskiego oraz *Struny w chmurach* Krzysztofa Gawlasa) i akordeonista Krzysztof Olczak (*Dinosauros* Arne Nordheima). W utworach Czerniewicza i Gawlasa za realizację elektroniczną odpowiedzialni byli sami kompozytorzy, w pozostałych — Dariusz Mazurowski.

Wątek przewodni trzeciego z koncertów stanowiła twórczość kompozytorów należących w latach siedemdziesiątych do grupy KEW: Elżbiety Sikory i Krzysztofa Knittla. Spośród bogatego dorobku Elżbiety Sikory zaprezentowane zostały trzy utwory: elektroniczny *Flashback. Hommage à Pierre Schaeffer, Fragments* na sopran i taśmę oraz *Lisboa, tramway 28* na saksofon i taśmę. Wszystkie te kompozycje pochodzą z lat dziewięćdziesiątych, choć *Flashback* jest w zasadzie zrewidowaną wersją dzieła o tym samym tytule, powstałego pod koniec lat sześćdziesiątych. Dużą wartość dodaną stanowiła obecność samej kompozytorki, która nie tylko zajęła się realizacją warstwy elektronicznej, lecz także obrazowo opowiedziała o swoich źródłach inspiracji. Partię sopranu we *Fragments* wykonała Monika Sendrowska, partię saksofonów w *Lisboa, tramway 28* — Alicja Wołyńczyk.

Krzysztof Knittel przedstawił dwa dzieła z różnych okresów swojej twórczości: elektroniczny *norcet 2*, skomponowany na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych oraz nową kompozycję ze swojego cyklu *Sonat da camera*.

*Sonata* to najmłodszy utwór zaprezentowany podczas całego cyklu koncertowego. W ratuszu odbyło się jej prawykonanie; partie elektroniki i syntezatorów wykonał Krzysztof Knittel, zaś partię akordeonu — Krzysztof Olczak, dla którego *Sonata* została skomponowana.

Program uzupełniły kompozycje dwóch młodych polskich twórców działających w Stanach Zjednoczonych: *Mobile Variations* Krzysztofa Wołka oraz *Serapeum* Łukasza Szałankiewicza (realizacja elektroniczna obu utworów — Dariusz Mazurowski).

Gościem czwartego koncertu był Francuz Chistian Eloy. Publiczność miała sposobność usłyszeć dwa utwory tego raczej nieznanego w Polsce twórcy: *Dix huit, dix neuf* oraz *A battuta*. Partię fortepianu w *Dix huit, dix neuf* wykonał Tomasz Jocz, zaś partię perkusji w *A battuta* Paweł Nowicki. Krzysztof Olczak ponownie zaprezentował się jako akordeonista, tym razem w kompozycji Jacka Grudnia *Ad Naan*. Ważnym punktem programu było światowe prawykonanie nowej wersji *Homo Faber* Joanny Bruzdowicz, polskiej kompozytorki mieszkającej we Francji. Do pierwotnej wersji z lat 1970–1975 dodana została partia fortepianu, którą na koncercie zrealizował Tomasz Jocz. Jako przedstawiciel młodej generacji wystąpił Kamil Kosecki ze swoim utworem *Artificial Intelligence*.

Program piątego koncertu skoncentrowany będzie wokół twórczości krakowskiej kompozytorki Magdaleny Długosz oraz czeskiego kompozytora Michała Rataja.

Cykl „Nowa muzyka w starym Ratuszu” wypełnił lukę na gdańskiej scenie muzyki współczesnej. Dzięki cyklicznej formule tego wydarzenia artystycznego słuchacze mają rzadką okazję zapoznania się z szerokim wachlarzem możliwości technicznych, stylistycznych i estetycznych, składających się na potencjał muzyki elektronicznej i elektroakustycznej. Pomysłodawca i organizator cyklu, Krzysztof Olczak, podkreśla zarówno jego ciepłe przyjęcie przez publiczność, jak i wielkie zaangażowanie i pasję wszystkich osób współuczestniczących w jego tworzeniu: kompozytorów, wykonawców i organizatorów. Pozostaje mieć nadzieję, że — czy to w tej, czy w innej formule, czy to w ratuszu, czy w innej pięknej sali, których przecież w Gdańsku nie brakuje — muzyka elektroniczna zagości w trójmiejskim kalendarzu artystycznym na stałe.